

Udruga Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva

Ulica baruna Trenka 11, 10 000 Zagreb

OIB: 37744271801

T/F +385 1 78 98 732 M +385 99 3040 100

Izveštaj o radu za 2018. godinu

Udruga **Kurziv** osnovana je 2009. godine u svrhu preuzimanja i daljnjeg razvoja portala **Kulturpunkt.hr**, koji je do tada vodila i razvijala **SU Klubtura**, kao i razvoja s njim povezanih projekata i aktivnosti od kojih su u 2018. najvažnije **Abeceda nezavisne kulture**, **Kritika – jučer, danas, sutra** i **Kulturpunktova novinarska školica**.

Program **Abeceda nezavisne kulture** voditeljica kojeg je u 2018. bila **Ivana Pejić**, proistekao je iz projekta **U fokusu** iniciranog 2009. te je postavljen kao arhiv ideja i praksi nezavisne kulture od 1990-ih do danas, a temelji se na istraživanju, bilježenju, dokumentiranju i historiziranju raznolikih progresivnih, eksperimentalnih, subverzivnih i alternativnih kulturnih i umjetničkih praksi koje nisu dio dominantnih tijekova visoke i potrošačke kulture te koje sustavno izostaju iz mainstream medija.

Kulturpunktova novinarska školica do sada je održana u devet ciklusa u trajanju od četiti mjeseca, a usmjerena je na obrazovanje mladih koji su zainteresirani za bavljenje novinarstvom u polju suvremene kulture i umjetnosti, a program je usredotočen na vizualne i izvedbene umjetničke prakse, uz modul medijske pismenosti koji je sastavni dio programa postao 2016. godine. Voditeljica Školice i jedna od mentorica je Antonija Letinić.

Kritika – jučer, danas, sutra, čiji je cilj afirmacija kritičke valorizacije suvremene domaće kulturno-umjetničke produkcije, ali i postavljanje u fokus rasprave o transformacijama kritike kao forme, partnerski je program Kurziva i Kulturtregera, dok pojedine segmente projekta realiziramo i u suradnji s **Multimedijalnim institutom**. Projekt je koordinirala Antonija Letinić uz asistenciju Luje Parežanina.

Na izornoj skupštini u svibnju na mjesto predsjednice Kurziva i glavne urednice portala Kulturpunkt.hr izabrana je i imenovana **Matija Mrakovčić**, a na mjesto dopredsjednika **Lujo Parežanin**. Do prosinca 2017. u organizaciji smo imali 5 zaposlenih osoba. **Matija Mrakovčić** bila je zaposlena na puno radno vrijeme, koordinatorica programa Antonija Letinić, asistentica koordinatorice **Martina Kontošić**, novinar i urednik **Lujo Parežanin** na šest sati, a novinarka **Martina Domladovac** na pet sati. Nakon uspješne suradnje, novinarka **Ivana Pejić** postala je od 1. srpnja dijelom Kurzivovog tima na pola radog vremena. Kao partneri na ESF projektu *Svi za Pogon, Pogon za sve!* u studenom smo na pola radnog vremena zaposlili financijsku voditeljicu **Koranu Gačić-Fuk**, a od prosinca i **Mariju Krnić** na 5 sati.

Pored stalno zaposlenih, na projektima i programima organizacije u 2018. surađivalo je 64 vanjskih suradnika koji su honorirani za svoj rad. Ukupno ostvareni prihod organizacije u 2018. godini iznosio je 812,605.14 kn. Portal mjesečno posjećuje oko 12 000 posjetitelja. Pored uredničkog tima portala, na produkciji sadržaja u prošloj je godini surađivalo preko šezdeset vanjskih suradnika i autora.

U 2018. godini na portalu **Kulturpunkt.hr** objavljeno je preko 2000 članaka.

Portal Kulturpunkt.hr

U 2018. godini portal **Kulturpunkt.hr** bilježi trinaest godina rada. Pokrenut 2005. s ciljem pružanja vidljivosti onim kulturnim i umjetničkim sadržajima koji svojim karakterom i problemskom okupacijom isključavaju iz prostora mainstreama i mainstreamu primamljivih sadržaja, **Kulturpunkt.hr** se razvio u obuhvatan medijski okvir koji nudi platformu za prezentaciju, analizu, kritiku, kontekstualizaciju i sistemsku analizu različitih procesa u poljima kulture, umjetnosti, društva, obrazovanja i medija.

Portal **Kulturpunkt.hr** neprofitni je internetski portal i jedini medij koji već četrnaestu godinu kontinuirano prati hrvatsku nezavisnu kulturnu scenu i suvremene umjetničke prakse, s naglaskom na one istraživačke, kritičke, angažirane prirode. Kulturpunkt.hr svoj prostor otvara i građanskim inicijativama koje vode procese javnog zagovaranja, potičući odgovorne socijalne i političke odluke u Hrvatskoj, kao i veću participaciju građana u njihovom donošenju. Neizostavni su fokusi portala kultura mladih, urbana kultura, društveni aktivizam, nove tehnologije, suvremena umjetnost, slobodna kultura, queer kultura, umjetnost novih medija, nove umjetničke prakse, kustoske prakse, eksperimentalni, progresivni i istraživački pristupi u umjetnosti, ali i urbanizam i arhitektura, sociologija urbaniteta i problematika javnog prostora, civilno društvo, rodne teme, mediji, društvo, obrazovanje i suvremena humanistika.

Uz informacijski servis, u kojemu se kontinuirano i redovito objavljuju tem i najave događanja te različiti tipovi natječaja, na portalu se mogu pročitati članci i intervjui iz područja kulture, tekstovi o aktualnim fenomenima popularne kulture, kao i članci koji analitički propituju trendove hrvatskog društva i politike, posebice one koji se odnose na polje kulture i umjetnosti, obrazovanja i medija. Portal, pored fokusa na hrvatsku kulturu i umjetnost, objavljuje informacije iz regije i svijeta, iz polja suvremenih umjetničkih i kulturnih praksi, kulturnih politika, medijskih politika itd. i na taj način čitatelje informira o važnim i zanimljivim događanjima i trendovima na međunarodnoj sceni.

Dva su načina obrade sadržaja na portalu **Kulturpunkt.hr**: jedan se temelji na informacijskom servisu, a drugi na kritičkom i analitičkom pristupu određenim temama, sadržajima, problemima, fenomenima i sl. Portal doprinosi vidljivosti područja nezavisne i suvremene kulture i specijaliziran je za praćenje ovog specifičnog i heterogenog polja koje uključuje različite kulturne i umjetničke djelatnosti, kao što su kultura mladih, urbana kultura, društveni aktivizam, nove tehnologije, suvremena umjetnost, slobodna kultura, queer kultura, umjetnost novih medija, nove umjetničke

prakse, eksperimentalni, progresivni i istraživački pristupi u umjetnosti, kazalište, glazba, film, književnost itd. Pored selektiranja relevantnih informacija za korisnike, portal također proizvodi sadržaje te tako pruža dublji uvid u područja kroz recenzije, kritičke prikaze, intervju reportaže, eseje i druge tipove članaka. Portal stoga nije samo mjesto koje upućuje na postojeće resurse u virtualnom prostoru, već i sam sudjeluje u proizvodnji novih sadržaja te prati i analizira događanja nezavisne i suvremene kulture koja se odvijaju u realnom prostoru. Time u konačnici portal doprinosi i poboljšava djelovanje i razumijevanje područja nezavisne i suvremene kulture, kao i šireg spektra tema koje pokriva poput medija, obrazovanja i društvenih procesa. Ovdje želimo naglasiti i kako portal već sedam godina intenzivno radi na sustavnoj produkciji kritičke valorizacije umjetničke produkcije u poljima vizualnih i izvedbenih umjetničkih praksi, a u posljednje četiri i suvremene klasične i eksperimentalne glazbe i kao takav prepoznat je kao važno mjesto sustavne refleksije koje nudi vrijedne doprinose kako samim umjetnicima tako i publici.

Odupirući se marginalizaciji kulture u medijima **Kulturpunkt.hr** se tijekom 13 godina svog postojanja etablirao u važnu oazu informiranja o događanjima iz kulture, njenim sjecištima s drugim segmentima društva kao i o važnosti koju ona ima za razvoj aktivnih građana i zdravog demokratskog društva. Od samih početaka portal nije pristajao na brzo, instant novinarstvo već njeguje dubinski i kritički pristup obradi tema. Urednička politika portala **Kulturpunkt.hr** naglasak postavlja na obradu sadržaja kroz analitički pristup te ne pristaje na sveprisutnu logiku koja se temelji na formuli: brzo, zabavno i jednostavno. Svi sadržaji koji se objavljuju na portalu urednički su obrađeni. Ovakav pristup smatramo iznimno važnim, jer suvremeni medijski prostor, potaknut brzinom i kvantitetom, sve više zanemaruje kvalitetu te urednička uloga gotovo izostaje. Tako se u medijima, kako bi se zadržao kvantitativni aspekt, često pojavljuju tekstovi koji su neadekvatno strukturirani ili pak jezično nepročišćeni i često vrludaju između govornog, dijalektalnog, književnog i novinarskog stila.

Pored stručnjaka za pojedina područja koji redovno surađuju s portalom i objavljuju svoje članke i intervjuje, portal **Kulturpunkt.hr** već godinama otvara svoj prostor mladim i neafirmiranim autorima kojima želi poslužiti kao poligon za istraživanje i usavršavanje njihovih novinarskih i spisateljskih vještina. U suradnji s redakcijskim timom portala, mladi autori uz stalnu mentorsku podršku urednika i novinara, stječu nova znanja i vještine te usavršavaju postojeće, i u konačnici se afirmiraju u kvalitetne autore. U vrijeme kada su humanističke struke na tržištu rada ugrožene, pogotovo kada govorimo o mladima, portal ima važno mjesto u stjecanju prvih radnih iskustava i otvaranju mogućnosti profesionalnih angažmana na polju pisanja i novinarstva.

a) Informacijski servis

Informacijski servis se ostvaruje kroz rubrike **Teme, Najave i Natječaji**. Najave i natječaji se ažuriraju svakodnevno, a pišu ih, pripremaju, uređuju i objavljuju članovi redakcijskog tima portala **Kulturpunkt.hr**.

Teme – ova rubrika svojevrsna je spona informacijskog servisa s analitičkim i kritičkim rubrikama kojom se pored fokusa na hrvatsku kulturu i umjetnost, bavimo i sadržajima iz regije i svijeta, iz polja suvremenih umjetničkih i kulturnih praksi, kulturnih politika, medijskih politika itd. i na taj

način čitatelje informiramo o važnim i zanimljivim događanjima i trendovima na međunarodnoj sceni.

Neki od primjera tema kojima smo se bavili tijekom ove godine su: popularnost i razvoj audio formi u tekstovima *Demokratizacija komunikacije* i *Sjećanje na zvuk*, uloga tvornice Dalmatinke u kolektivnoj memoriji Sinja u tekstu *Kako je tvornica promijenila grad*, odnosu mladih Roma prema vlastitoj kulturi i tradiciji u tekstu *Vrijeme je da se manjina obrati većini*, ženske autorice koje revitaliziraju hrvatsku animaciju u tekstu *Oživiljena animacija*, mogućnostima sindikalnog udruživanja u kulturi u tekstu *Sektorske specifičnosti i sistemske poveznice*, o izazovima organizacije malih, nezavisnih festivala u *Razmjena informacija, resursa i podrške*, uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u škole na lokalnim razinama u tekstu *Hrvatska ipak može bolje*. Također, kroz niz objavljenih članaka pratili smo kadrovske politike i njihov utjecaj na programe u institucijama kao što su Studentski centar, Hrvatski audiovizualni centar, Zagrebačko kazalište mladih, Zagrebački plesni centar, Hrvatska radiotelevizija i zagrebački Ured za kulturu.

Najave - uključuju informacije o događanjima (festivali, izložbe, koncerti, performansi, filmske projekcije, radionice, okrugli stolovi, konferencije i sl.) koji pripadaju području nezavisne i suvremene kulture. Najave svakodnevno pripremaju i objavljuju članovi redakcijskog tima portala, a služe se različitim izvorima, najčešće press najavama organizatora koje redovno stižu na e-mail adresu portala Kulturpunkt.hr, ali i pretraživanjem drugih medija, društvenih mreža, istraživačkim radom i putem profesionalnih kontakata.

Natječaji - rubrika koja nudi sveobuhvatan uvid u različite tipove poziva na sudjelovanja (festivali, konferencije, seminari, radionice itd.), informacije o potporama i stipendijama, edukacijskim programima i sl. Namijenjena je studentima i profesionalcima iz svijeta kulture i umjetnosti. Natječaje prikupljaju, obrađuju (nerijetko prevode) i objavljuju članovi redakcijskog tima portala.

b) Produkcija sadržaja - tekstovi, intervjui i kritike u rubrici Kulturoskop

Kritičko razmatranje pojedinih fenomena suvremenog društva čije otiske nalazimo u svijetu kulture predmet su članaka i intervjuja koji se posebno produciraju za potrebe portala **Kulturpunkt.hr**, a objavljuju u rubrici **Kulturoskop**. U osmišljavanju i odabiru tema sudjeluju članovi redakcijskog tima te vanjski suradnici koji su stručnjaci za pojedina područja: nove medijske kulture, suvremene vizualne umjetnosti, izvedbene umjetnosti, film, glazba, kulturne politike, urbane politike, medijske politike, javna sfera, sociologija, filozofija, javni prostor, javna i zajednička dobra, obrazovanje i obrazovne politike, itd.

Rubrika **Kulturoskop** prati i daje refleksiju, kritiku i analizu aktualnih događanja u svijetu kulture i umjetnosti te društva i politike, a usmjerenjem je mišljena kao širenje, produblivanje i kontekstualizacija sadržaja objavljenih u rubrici **Vijesti**.

Pored redovnog praćenja kulturnih manifestacija u Hrvatskoj, kroz pisanje osvrti, analitičkih i kritičkih prikaza održanih kulturno-umjetničkih događanja, intervjuja s organizatorima i gostima

(teoretičarima, umjetnicima, kustosima, kulturnim menadžerima, producentima i drugima) ovih manifestacija, rubrika donosi članke i intervjuje koji predstavljaju, ali i problematiziraju važne trendove i pojave u polju kulture, politike i društva koji nisu nužno vezani uz konkretni aktualni događaj/manifestaciju.

Dominantna forma u ovom segmentu su kritički osvrti na aktualnu produkciju u poljima suvremenih izvedbenih umjetnosti i vizualnih umjetnosti. I dalje u ovom segmentu pratimo suvremenu klasičnu te eksperimentalnu glazbu, s obzirom da je kritika tog dijela umjetničke produkcije u dnevnim i tjednim novinama i medijima gotovo potpuno zanemarena. U 2018. glazbene kritike za Kulturpunkt su pisali **Davorka Begović, Barbara Gregov, Domagoj Kučinić, Anamarija Žugić, Nina Čalopek i Dijana Grubor.**

Osim redovite kritičke valorizacije domaće produkcije, kritika je otvorena i za raznolike autorske pristupe samoj formi pa je tako ova sekcija iznjedrila brojne autorske pristupe samoj formi kritike koja vrlo često izlazi iz standardnog okvira analize i prikaza samog djela te ga postavlja u širi kontekst, bilo autorskog opusa, umjetničkog pristupa, problemskog odabira i slično. Tako i sekcija kritike nudi obuhvatne i složene problemske prikaze umjetničkih radova referirajući se na druge umjetnike, postavljajući ih u perspektivu sa širim dijapazonom dinamika na domaćoj i internacionalnoj sceni. Ovaj pristup smatramo važnim jer publici daje uvid u širi kontekst onoga što nastaje na domaćoj sceni te pomaže pri razumijevanju slojevitosti utkanih u umjetničke radove.

U području suvremenih izvedbenih i vizualnih umjetnosti, kao i u širem području teorije kulture te aktualne i popularne kulture suradnju smo ostvarili s **Ivanom Slunjski, Bojanom Krištofićem, Hanom Sirovicom, Mariom Kikašem i Tončijem Kožulom.**

I dalje nastavljamo raditi na izgradnji mreže vanjskih suradnika te smo nastavili suradnju s autorima izvan Zagreba kako bismo publici pružali uvide u događanja u sredinama izvan glavnog grada. Tako **Ivana Đerđ-Dunđerović** prati osječku nezavisnu kulturnu scenu, **Karla Crnčević** je pisala o izložbi *Užasi zavičaja* u Dubrovniku, **Nika Krajnović** o predstavi *6* na Zoom Festivalu u Rijeci, a **Bojan Krištofić** popratio je *Bijenale industrijske umjetnosti* u Labinu i Rijeci.

Roko Rumora donio je osvrt na *Toward a Concrete Utopia*, prvu izložbu svjetskih razmjera koja razmatra arhitektonska ostvarenja bivše Jugoslavije u njujorškom Muzeju moderne umjetnosti (MoMA), a **Una Bauer** uvid u njujorške festivale *Under the Radar, Coil* i *American Realness*.

Fokus kritike postavljen je na istraživačke, eksperimentalne, konceptualne, angažirane i kritičke umjetničke prakse. Intenziviranje kritičke refleksije na domaću produkciju smatramo važnim zbog sustavnog eliminiranja kritike, pogotovo one usmjerene na ova područja umjetničke produkcije, iz šireg medijskog prostora, čime sama umjetnička produkcija ostaje bez validne i kvalitetne evaluacije i valorizacije, kao i bez komunikacijskog kanala s publikom i stručnom javnosti.

U 2018. godini u rubrici **Kinemaskop** osigurali smo nastavak analitičkog i kritičkog pristupa recentnoj domaćoj filmskoj proizvodnji, uz naglasak na mlade, još neafirmirane autore, poput tekstova **Mateja Beluhana** o filmovima *Lada Kamenski* autorice mlađe generacije **Sare Hribar** te *Skoro ništa: i dalje noć* već nagrađivanog autora srednje generacije **Davora Sanvincentija**, potom

analize pseudodokumentarnog serijala *Kartoline* iz pera **Ive Rosandić**, o autorskim radovima **Igora Bezinovića, Hrvoslave Brkušić, Katerine Dude, Ivane Pipal, Ante Zlatka Stolice i Darovana Tuška**, ili teksta **Luje Parežanina** o nagrađivanom diplomskom filmu mlade redateljice **Nike Šaravanje**.

Kroz tekstove o prikazanim audiovizualnim radovima i popratnom programu, obuhvatili smo sljedeće filmske festivale: *27. Dani hrvatskog filma, Pula film festival, Subversive film festival, 12. Festival tolerancije, Liburnia Film Festival, Animafest, Zagreb Dox, Vox Feminae festival, One take Film festival, Okolišni filmski festival te Human Rights Film Festival*. Ove smo godine popratili i treće izdanje *Filmske RUNDE*, manifestacije koja svoje začetke ima početkom ovog stoljeća i jedna je od važnijih događanja na kulturnoj mapi grada Osijeka, a koju je tekstom popratila **Ivana Đerđ-Dunđerović**.

Unutar odrednica festivalskih programa, ali i zasebnim tekstovima i intervjuima, bavili smo se pitanjima uvjeta rada unutar kinematografske struke, kao i mogućnostima eksperimenata u audiovizualnim umjetnostima. U tekstovima smo obrađivali užefilmske teme poput implikacija prostora i vremena u suvremenim filmskim ostvarenjima ili sve snažnijih ženskih autorskih glasova u žanru animiranog filma, kao teme koje zahvaćaju u šire polje umjetnosti i društva, poput ekološke važnosti zvuka i bioakustičkih istraživanja, odnosa političkog i aktivističkog filma, premještanja prezentacije filmskih djela iz kinematografskog konteksta u umjetničke institucije, kao i filmova koji zaranjaju duboko u traumatična pitanja društva.

Intervjuom **Martine Domladovac** s Kinoraminom producenticom **Ankicom Jurić Tilić** započeli smo istraživanje uvjeta u kojim djeluju i opstaju nezavisne produkcijske kuće u Hrvatskoj, dok smo intervjuem s mladom redateljicom **Dalijom Dozet** pokušali načeti pitanje prisutnosti žena u filmskoj industriji u Jugoistočnoj Europi. Projekt *Kinematografija jadranskih otoka*, kojim se nastoje mapirati kinematografske aktivnosti i filmska baština na našim otocima u 20. stoljeću, istražila je **Ivana Pejić**, a u suradnji s kustoskim kolektivom **WHW** objavili smo intervju s istaknutim redateljem **Želimirom Žilnikom**, čija produkcija i filmski rad već spadaju u područje filmske baštine.

Tijekom 2018. veći smo naglasak stavili na vibrantno područje recentne domaće i strane televizijske produkcije. Osim analiza novih sezona domaćih serijala *Novine* i *Počivali u miru* o kojima je pisala **Leona Širac**, kroz tekstove i analize **Tončija Kožula** u većem smo obujmu popratili inozemnu televizijsku produkciju. Pritom je naglasak postavljen na serije koje svojim tematskim i problemskim fokusima seciraju aktualne društvene procese i fenomene što smatramo iznimno bitnim jer otvaraju prostor za analizu reakcije popularne kulture na njih.

Svi su tekstovi trajno dostupni na portalu **Kulturpunkt.hr**, u rubrici **Kulturoskop**, podrubrici **Kinemaskop**.

c) **Multimedijalni sadržaj – audio i video podcast i prilozi**

S obzirom da je internetsko novinarstvo uvelike obilježeno multimedijalnošću, redizajnom portala smo otvorili mogućnost za objavljivanje audio i video priloga te postavljanja audio i video podcasta

koje čitatelji ne moraju nužno konzumirati na portalu već ih mogu pohraniti na svojim računalima, mobilnim telefonima i dr. Radi se o kratkim, montiranim audio i video zapisima različitih predavanja, performansa, reportaža, manifestacija itd. iz područja nezavisne kulture, suvremene umjetnosti, medija i civilnog društva.

U ovom smo segmentu nastavili suradnju s **Radiom Student** s kojim na dvotjednoj razini produciramo emisiju *Abeceda nezavisne kulture* a koja se nakon emitiranja na radiju objavljuje u formi potcasta na portalu. Više riječi o ovoj suradnji bit će u poglavlju posvećenom programu **Abeceda nezavisne kulture**.

U 2018. smo nastavili projekt audio vođenja kroz izložbe na suvremenoj kulturnoj sceni, s kojim smo započeli 2015. Ovaj nam segment portala predstavlja nadopunu sadržaja, kao i premosnicu između informacijskog servisa u kojem najavljujemo događanja na sceni i kritičkog osvrtu koji detaljno i dubinski sagledava određenu izložbu. Neke od izložbi koje su u 2018. godini na taj način približene publici vodstvima njihovih kustosa i umjetnika su: *Izložba hrvatskog dizajna 1718* u Muzeju za umjetnost i obrt, *Gradilište forme* Maje Marković u Zbirci Richter, izložbe u galeriji Šira i Greta u sklopu *Organa vida, 34. Salon mladih – Panoptikon* u Domu hrvatskih likovnih umjetnika, *Succeeding Dangerously* Predraga Pavića u Galeriji SC te brojni drugi.

Pored portala, koji je centralni projekt udruge, **Kurziv** provodi još tri programa – **Abecedu nezavisne kulture**, **Kulturpunktovu novinarsku školicu** te **Kritiku – jučer, danas, sutra**

Abeceda nezavisne kulture

Abeceda nezavisne kulture, pokrenut 2009. godine, je program usmjeren na bilježenje, dokumentiranje i arhiviranje razvoja nezavisne kulturne scene u Hrvatskoj na portalu Kulturpunkt.hr, a u 2011. širi se i u offline prostor otvaranjem Centra za dokumentiranje nezavisne kulture u prostoru kluba **Booksa** udruge **Kulturtreger** koja tada postaje i stalni partner u projektu.

Program je zamišljen kao arhiv ideja i praksi nezavisne kulture od 1990-ih do danas, a temelji se na istraživanju, bilježenju, dokumentiranju i historiziranju raznolikih progresivnih, eksperimentalnih, subverzivnih i alternativnih kulturnih i umjetničkih praksi koje nisu dio dominantnih tokova visoke i potrošačke kulture te koje sustavno izostaju iz mainstream medija.

U 2018. godini nastavili smo realizaciju dubinskih pisanih intervjua s autorima koji djeluju na nezavisnoj kulturnoj sceni u Hrvatskoj. Na portalu Kulturpunkt.hr u rubrici **Abeceda nezavisne kulture** objavljen je intervju s kustosicom **Brankom Stipančić**.

U sklopu istraživanja o potrebama organizacija civilnog društva u Hrvatskoj u području dokumentiranja i arhiviranja njihovih fizičkih i online materijala, koje je za centar za

dokumentiranje nezavisne kulture izradio **Nikola Mokrović**, pripravljeno je, snimljeno i transkribirano četiri jednosatna intervjua s organizacijama koje djeluju u polju od 1990-ih (Centar za mirovne studije, GONG, Volonterski centar Zagreb, Zelena akcija), s posebnim fokusom na organizacijsko pamćenje te suradnje s drugim akterima u polju, s naglaskom na sektor nezavisne kulture. Intervjuirani su **Jelena Berković**, **Sara Lalić**, **Jela Prgić Znika** i **Eugen Vuković**.

Ovu aktivnost realizirali su **Matija Mrakovčić**, **Lujo Parežanin** i **Martina Kontošić**.

Dio sadržaja u online arhivu na portalu **Kulturpunkt.hr** poslužio je kao baza za koncipiranje sintetičkih i analitičkih tekstova prema postojećim i novim materijalima te tematskim i problemskim cjelinama koje planiramo finalizirati u formi triju publikacija.

U ovom smo segmentu, a u sklopu izložbe *Retrovizor: fanzini u Hrvatskoj*, rezultat istraživanja domaće fanzinske scene koje su proveli studenti i volonteri Centra za dokumentiranje nezavisne kulture, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, 22. listopada, organizirali razgovor pod nazivom *Mi gradimo medije, mediji grade nas: fanzini nekad i sad*. Polazeći od okvira koji je zadala izložba, u razgovoru smo pokušali iscrtati

razvojni put specifičnog medija kao što je fanzin, od 1990-ih do danas, a na tribini su sudjelovali **Rea Drvar**, studentica muzeologije i jedna od autorica izložbe i fanzina *Retrovizor*, **Barbara Gregov**, urednica feminističkog portala *Krilo* i glazbenog webzinea *Lake note*, dizajner i pisac **Bojan Krištofić** te dizajner **Dejan Dragosavac Ruta**, koji je i dizajnirao plakat za javno događanje.

U sklopu javnog otvorenog razgovora u Rijeci koju 30. studenog organiziramo u suradnji s Europskom prijestolnicom kulture Rijeka 2020, u novom suradničkom prostoru RiHub bit će postavljeni materijali dviju izložbi nastalih u sklopu projekta. Izložba *Abeceda Nezavisne kulture* obuhvaća 16 trailera i video intervjua s umjetnicama i organizacijama koje su obilježile nezavisne kulturne scene Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Crne Gore. Izložba je nastala u sklopu suradnje Kurziva s beogradskim SEEcultom, a u travnju 2017. postavljena je kao dio šire dokumentacijske izložbe, u suradnji s Gongom, pod nazivom *Otpor, pokret, promjena: fragmenti aktivističkih i umjetničkih praksi u regiji od 1980-ih naovamo*. Izložba *Nezavisni prostori – prostori nezavisnih*, nastala u suradnji udruga Kurziv, Kulturtreger i SU Klubtura, svojevrsan je povijesni hod kroz društvene centre, klubove i prostore u Hrvatskoj u kojima od sredine devedesetih godina

do danas djeluju organizacije nezavisne kulture i u kojima se nezavisna kulturna scena stvara i reproducira. Autori izložbe su Dejan Dragosavac Ruta i **Dunja Kučinac**.

Također, tijekom 2018. nastavljena je suradnja s **Radio Studentom** na produkciji emisije *Abeceda nezavisne kulture* te je do producirano i emitirano 15 radijskih emisija koje su se bavile temama vezanima uz nezavisnu kulturnu scenu. Neke od obuhvaćenih tema bile su program organizacije BLOK – lokalna baza za osvježavanje kulture, Vox Feminae i ženska umjetnička praksa, Pogon-Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade, dizajn časopisa u kulturi, Cirkorama, Galerija Miroslav Kraljević, Vibra, fanzini, skvotiranje, fanzini danas i webzineovi, WHW i community radio. Emisije su pripremala **Ivana Pejić** iz Kurziva i **Dunja Kučinac** iz Kulturtregera u suradnji s novinarkom **Tiom Špero**.

Arhiva svih emisija dostupna je na web stranici Centra, portalu Kulturpunkt.hr u rubrici *Podcast* te na mixcloud stranici Radio Studenta. Arhiv svih radijskih emisija dostupan je na portalu **Kulturpunkt.hr** i Mixcloud stranici **Radio Studenta**. Emisije se redovito promoviraju na društvenim mrežama **Kulturtregera, Kurziva i Radio Studenta**.

Kulturpunktova novinarska školica

Projekt **Kulturpunktova novinarska školica** usmjeren je na obrazovanje mladih koji su zainteresirani za bavljenje novinarstvom u polju suvremene kulture i umjetnosti, a program je usredotočen na vizualne i izvedbene umjetničke prakse. Deseti ciklus programa ove neformalne edukacije održavao se od listopada 2018. do veljače 2019. godine, odnosno kao i prethodnih godina u jesensko-zimskom kvartalu. Program se sastoji od serije predavanja o pravcima i praksama u poljima suvremenih vizualnih i izvedbenih umjetničkih praksi, novinarskih radionica, terenske nastave kao i mentoriranog pisanja tekstova. Program predavanja koncipiran je na način da naglasak postavlja na razmatranje konteksta te analitički pristup poljima u fokusu. Kroz predavanja polaznici dobivaju uvid u osnovni okvir polja kulture i umjetnosti te kulturnih politika, te uvodne preglede o različitim podpodručjima suvremenih vizualnih i izvedbenih praksi – uvod u suvremenu umjetnost; umjetnost u javnom prostoru; upoznavanje s konceptualnim, kritičkim, angažiranim, relacionim, participativnim, procesualnim i community umjetničkim praksama; animacija i film; kustoske prakse; suvremene izvedbene prakse, performans, suvremeni ples. Pored samih umjetničkih praksi, poseban programski modul koji razvijamo u sklopu programa škole je medijska pismenost kroz koju se polaznici upoznaju sa strukturom medijskog polja, medijskim politikama, poviješću medija, procesima transformacije medijskog polja; novinarskom etikom; medijskim žanrovima; kritičkim i analitičkim čitanjem medija.

Provedeno je dvanaest predavanja o različitim aspektima suvremene kulture i umjetničkih praksi (*Uvod u kulturne politike i nezavisnu kulturu, Uvod u suvremenu umjetnost, Uvod u suvremene*

izvedbene prakse, *Umjetnost u javnom prostoru* i *Uvjeti umjetničke proizvodnje*) koji su održali **Antonija Letinić, Klaudio Štefančić, Sabina Sabolović, Agata Juniku** i **Vesna Vuković**. Također, uveli smo i modul *Analize umjetničkog rada* koji su polaznici imali priliku odslušati nakon prvog dijela programa i gdje su se upoznali s formama pisanja, istraživačkim postupkom te analizom tekstova o umjetnosti. Predavanja je održala **Ivana Hanaček**.

Tijekom radionica novinarskog pisanja koje je provodio **Igor Ružić** polaznici su bili educirani o temeljima pisanog novinarstva. Ovaj interaktivni proces prolazio je kroz zakonitosti novinarske profesije, ali i drugih pisanih formi te ih primjenjivao u praksi na vrlo operativan način, a zadaci su se tijekom radionica temeljili na simulacijama situacija, a kasnije na konkretnim primjerima, kada polaznici sa stečenim zanatskim osnovama kreću u specifična područja.

Pored radionica posvećenih pisanim novinarskim formama, polaznici se kroz program upoznaju i s audio-žanrom, odnosno radijskim novinarskim formama te metodama rada i razlikovanja pisanog žanra od audio formi. **Ljubica Letinić** s polaznicima je radila na upoznavanju sa specifičnostima audio žanrova, kao i na savladavanju tehnike snimanja, montiranja i strukturiranja audio priloga.

Od 2015. smo se upustili u razvoj modula medijske pismenosti, pa smo tako i u ciklusu započetom 2018. modul medijske pismenosti oblikovali prema strukturi priručnika objavljenog 2016. *Čitajmo između redaka – priručnik za razvoj medijske pismenosti* na kojem smo prethodnih godina radili u suradnji s **GONG**-om, a producirali ga u suradnji s **UBU**-om. Osim u tiskanom obliku, Priručnik je dostupan i na stranicama [Kulturpunkta](#) i [GONG-a](#).

Rad na programu medijske pismenosti smatramo iznimno bitnim jer je medijska pismenost jedan od ključnih temelja demokratskog društva i njegovih građana kojima je zadaća donositi upućene, svjesne i odgovorne odluke te aktivno sudjelovati u demokratskim procesima.

Kritika – jučer, danas, sutra

Kritika – jučer, danas, sutra partnerski je program koji zajednički provode organizacije koje godinama vode internet medije (**Booksa.hr** i **Kulturpunkt.hr**) posvećene praćenju suvremenih umjetničkih praksi i njihovom kritičkom vrednovanju te su svojim dosadašnjim projektima i aktivnostima stekle kako iskustvo tako i relevantnost u područjima koja prate (književnost, nezavisna kultura, suvremene umjetničke prakse).

Cilj ove programske linije jest afirmacija kritičke valorizacije suvremene domaće kulturno-umjetničke produkcije, ali i postavljanje u fokus rasprave o transformacijama kritike kao forme. Kritika je transformacijom medijskog polja izgubila svoju tradicionalno mjesto, a novi medijski formati i pojavnosti nude joj priliku, ali i traže od nje iznalaženje novih oblika, pristupa i jezika. No, osim transformacije medija, transformacija umjetničke produkcije pred kritiku postavlja sličan zahtjev za promišljanjem i artikulacijom novih pristupa i modela valorizaciji umjetničkih praksi. Stoga je i sam program mišljen na način da s jedne strane obuhvaća redovnu produkciju kritike

koja će u širini pristupa i autorskih glasova nuditi nove pristupe kritičkoj strukturi, susrete kritičara i upućenu raspravu o ulozi, poziciji, budućnosti i izazovima kritike, kao i predavanja i javne rasprave o suvremenoj kulturi, umjetnosti, društvu i transformacijama ovih polja te pristupe njima iz pozicije kritičkog promatranja.

U sklopu programa **Kritika – jučer, danas, sutra** u 2018. godini, ponovno se okrećemo prema regiji provedbom projekta *Svijet oko nas – Kritički pogledi u regiji* u sklopu kojega realiziramo niz aktivnosti kako u Hrvatskoj tako i u zemljama regije.

Gostovanja inozemnih autora i teoretičara

U organizaciji **Multimedijalnog instituta, Fakulteta za medije i komunikacije** (Beograd), u suradnji s udrugama **Kulturtreger** i **Kurziv, Akademijom dramske umjetnosti** i **Francuskim institutima**, u Zagrebu i Beogradu od 26. do 28. veljače gostovala je glasovita francuska teoretičarka i filozofkinja **Catherine Malabou**. U Zagrebu u dvorani F22 Akademije dramske umjetnosti Malabou je 26. veljače održala predavanje pod nazivom *Na putu u drugu dolinu queera*, posvećeno metamorfozi pojma inteligencije, s obzirom na razvoj suvremene tehnologije. Promišljanjem novooslobođene sposobnosti strojeva za kreaciju i destrukciju predavanje je sugeriralo niz važnih implikacija za kritičko shvaćanje umjetničkog čina, ali i novomedijskih praksi koje sve intenzivnije počinju istraživati nove tehnološke prodore, osobito u području umjetne inteligencije. U tom smislu ono predstavlja iznimno važan doprinos promišljanju umjetničkog čina, a time i razvoju kritičkog/kritičarskog analitičkog aparata. U Beogradu je 27. veljače održala predavanje *Filozofsko propitivanje veštačke inteligencije - na putu u dolinu sablasnosti* i sudjelovala na okruglom stolu 28. veljače s filozofima **Jovanom Čekićem, Antom Jerićem** i **Petrom Milatom**.

Kao odgovor na negativne tendencije u kritičkom pisanju koje su se, popraćene vrlo zanimljivim i intenzivnim javnim reakcijama i polemikama, ponovno pojavile tijekom zadnjih godinu i pol, u organizaciji udruga **Kurziv** i **Kulturtreger, Hrvatskog društva pisaca** i **Hrvatskog PEN centra**, u Zagrebu u Vili Arko je 2. listopada održana tribina *One nadiru u falangama* posvećena temi seksizma i kritike. Na tribini su sudjelovali književna kritičarka **Katarina Luketić**, književna kritičarka **Nađa Bobičić**, profesorica i

književna teoretičarka **Maša Grdešić**, novinarka **Ivana Perić** i predsjednik PEN-a i pjesnik **Tomica Bajsić**, a moderirala je novinarka i književnica **Antonela Marušić**. Tribina se bavila definicijom književne i glazbene kritike, njezinom publikom, statusom i uvjetima proizvodnje kritike u

Hrvatskoj, kao i sistemskom prisutnošću seksizma u kritičkom polju, a značajna jer je uspjela potaknuti dijalog kritičarske, kulturne, akademske i ne-stručne javnosti o toj važnoj temi.

Čitalačke grupe

U suradnji s **Udrugom za razvoj kulture, Klasičnom gimnazijom** u Zagrebu i **Školom primijenjene umjetnosti i dizajna** organizirali smo u lipnju čitalačku grupu za srednjoškolce, čija glavnina je bila posvećena razumijevanju dvaju osnovnih kritičarskih oblika – kritike i osvrtu. Pomno čitajući i analizirajući u otvorenoj, dijaloškoj formi odabrane primjere s naših portala, učenike smo upoznali s temeljnim svojstvima tih novinarskih formi, njihovom svrhom i razlikovnim elementima. U drugom dijelu radionice na primjeru glazbene kritike s učenicima je napravljena vježba osvještavanja stereotipa. Upućivanjem na seksističke sadržaje u kritičarskom pisanju učenici su osvijestili problem predrasuda, seksizma, šovinizma itd. u medijima, ali i mogućnost kritičkoga pisanja o umjetnosti koje primjerice, polazi feminističke ili srodnih perspektiva.

U zagrebačkom klubu **Booksa 18**, svibnja održana je čitalačka grupa s bečkim spisateljskim, scenarističkim i redateljskim dvojcem, osnivačima književnog, filmskog i kazališnog kolektiva **Die Gruppe Ondřejom Cikánom** i **Anatolom Vitouchom**, a sastojala se od kritičkog čitanja fragmenata iz Vitouchovog romana *Rösselsprung* i Cikánovog postapokaliptičnog poetskog romana *Der Reisende*. Polaznici su u formatu radionice komentirali i interpretirali pročitane odlomke te kroz razgovor s autorima upoznali kontekst književne kritike u Austriji.

U suradnji s uglednom kritičarkom, teatrologinjom i profesoricom na Akademiji dramskih umjetnosti **Natašom Govedić** osmislili smo i u okviru *SferaKona*, 11. svibnja održali čitalačku grupu pod nazivom *Ovdje počinje kritika*. Cilj grupe bio je testirati i potaknuti promišljanje kritike u različitim, manje formalnim kontekstima s neekspertnim publikama, a SferaKon je odabran s mišlju da bi publika spekulativne fikcije mogla otvoriti razne nove uvide koji izostaju kada se iste rasprave vode u konzervativnijim poljima. Važan poticaj za suradnju sa SferaKonom bila je i sâma kritičnost SF-a kao žanra, koja otvara zanimljive odvojke razgovora o kritici. Na radionici su polaznici diskutirali o općim okvirima kritičkoga mišljenja i društvenoj funkciji kritike, a potom i o specifičnim aspektima umjetničke kritike i kritike u polju spekulativne fikcije. Za kraj radionice polaznici su sâmi napisali po kraći tekst kritičkoga tipa na slobodnu temu, a potom i raspravili vlastite zaključke među sobom.

Čitalačke grupe za srednjoškolce u organizaciji udruge **Kulturtreger** održane su u **Turističkoj i ugostiteljskoj školi** u Dubrovniku (30. - 31.10.), **Ekonomskoj školi Mije Mirkovića** u Rijeci (20. - 21.11.) i u **Klasičnoj gimnaziji** u Zagrebu (23. - 24.11.). Cilj radionica bio je potaknuti učenice i učenike na artikuliranje i argumentiranje vlastitih dojmova o književnosti te na raspravu o književnim i društvenim temama koje proizlaze iz odabranih književnih primjera. Radionice je koncipirao i vodio **Luka Ostojić**, urednik portala **Booksa.hr**, a na metodološkoj pripremi radionica sudjelovala je i novinarka **Ivana Perić**. Polaznici su razgovarali o lektirnoj i popularnoj književnosti te su komentirali djela suvremenih pisaca iz Magreba koji gostuju na Booksinoj *Reviji malih književnosti* u prosincu.

Publikacije

Nakon pripreme regionalne publikacije o kritici koja okuplja neke od najznačajnijih kritičara iz svih umjetničkih područja, u 2018. smo pristupili izradi dviju komplementarnih publikacija – kritičarskih "biltena" koji adresiraju ključna pojmovna, terminološka, žanrovska, povijesna i druga mjesta književne kritike. Inicijalna namjera bila je objaviti publikacije o izvedbenim i likovnim umjetnostima i književnosti. No nakon konzultacija s mogućim suradnicima, kao i razgovora s partnerima, odlučili smo objaviti dvije komplementarne publikacije – jednu kolekciju tekstova najvažnijih regionalnih kritičara i jedan autorski zbornik – koje bi zajedno ponudile sveobuhvatan uvid u najvažnija problemska mjesta književne kritike.

Prva publikacija *Opasno čitanje: Pojmovnik književne kritike* grupni je zbornik tekstova koji se bave problemskim čvorištima karakterističnima i bitnima za književnu kritiku. U sklopu koncipiranja i pripreme zbornika, održavali smo sastanke na kojima je konačno definiran njihov sadržaj. Odlučeno je da o ženskom pismu i kritici piše **Nađa Bobičić**, o odnosu novinske i akademske kritike **Mirnes Sokolović**, o kritici u doba novih medija **Dinko Kreho**, o odnosu kritike teksta i kritike konteksta **Katarina Luketić**, o

subjektivnosti kritičara **Vladimir Arsenić**, a o kritici poezije **Miroslav Mićanović**. Riječ je, dakle, redom o najuglednijim autoricama i autorima iz regije koji dolaze iz kritičarskog, ali i akademskog konteksta. Svi tekstovi naručeni su sredinom svibnja, pune verzije zaprimljene su u drugoj polovici srpnja, a potom smo ih urednički obradili, lektorirali, grafički oblikovali i tiskali u prosincu.

Druga publikacija je *Upomoć, pročitali smo knjigu! Klinički pojmovnik kritičkog čitanja*, autorski zbornik **Luke Ostojića**, kritičara i urednika portala **Booksa.hr**. Knjiga je temeljena na Ostojićevim

tekstovima objavljivanim na portalu, a u cjelini knjiga razvija vrlo pristupačan, nekonvencionalan i edukativno vrijedan pristup obrazlaganju osnovnih književnoteorijskih i kritičarskih problema na primjerima različitih kanonskih i suvremenih tekstova. U prvom je polugodištu napravljena selekcija tekstova, čija širina je razvidna iz činjenice da su u njima obrađeni i temeljni autori svjetske književnosti (Th. Mann, J. Joyce, A. Camus, M. Proust i drugi), ovdašnji klasici (E. Kumičić, J. P. Kamov, R. Marinković), suvremene autorice i autori (D. Ugrešić, D. Albahari, A. Tomić), važni teoretičari (G. Lukács, T. Ali, W. Benjamin, B. Buden), pa čak i jedan film (Avatar J. Camerona) i dva stripa (Asterix R. Goscinnyja i A. Uderza i How I Make My Comics G. Bell), a publikacija je tiskana u prosincu 2018. godine.

Iako funkcioniraju i autonomno, važno je istaknuti da su navedena dva zbornika zamišljena kao međusobno komplementarna i povezana izdanja. Prvi daje širi okvir analizirajući i problematizirajući niz općih pristupa književnoj kritici, dok drugi kao autorski zbornik donosi primjere specifične kritičarske prakse koja, polazeći od konkretnih književnih tekstova, analizira specifične književno-kritičarske pojmove, tvoreći tako komplementarnu cjelinu. Ujedno zbornici daju podlogu za iduće pojmovnike (o izvedbenim i vizualnim umjetnostima, glazbi te interdisciplinarnom prostoru umjetnosti) koji su planirani za 2019. i 2020. godinu.

Međunarodne aktivnosti projekta Kritike

Okrugli stol *Uloga i perspektive muzeja savremene umjetnosti* održan je 8. lipnja u Kulturnom centru Beograd, u organizaciji beogradske udruge **SEEcult.org** i u suradnji s udrugama **Kurziv** i **Kulturtreger**, **SCCA – Ljubljana** te **Kontrapunkt** iz Skopja. U razgovoru su sudjelovali direktor Muzeja moderne i suvremene umjetnosti (MMSU) u Rijeci **Slaven Tolj**, direktor Muzeja savremene umjetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu **Radovan Jokić**, voditeljica projekata u Kulturnom centru Beograd (KCB) i bivša direktorica Muzeja grada Beograda **Danica Jovović Prodanović** te nezavisna kustosica i povjesničarka umjetnosti **Maja Ćirić**. Razgovor je moderirala povjesničarka umjetnosti i direktorica Remonta **Darka Radosavljević Vasiljević**. Uz fokus na MMSU u Rijeci i MSUV u Novom Sadu, koji djeluju u budućim europskim gradovima kulture, razgovor se bavio i uvjetima u kojima muzeji savremene umjetnosti djeluju, perspektivama njihova razvoja, odjecima djelovanja, kao i potencijalom njihove socijalizacije i kritičke refleksije.

U organizaciji **SEEcult.org-a**, u sklopu edukacijskih aktivnosti projekta, u Beogradu se 7. i 8. lipnja održala i radionica videokritike. Radionica je uključivala dvodnevni mentorski rad povjesničarke umjetnosti i nezavisne kustosice **Maje Ćirić** s polaznicama koje su odabrane putem javnog poziva, predstavljanje projekata *Vođenje i Kritika na delu* te radionicu montaže videomaterijala. Uz uvod u teorijsko-kritičarsku problematiku, polaznice su imale priliku obići odabrane aktualne izložbe i prisustvovati snimanju nove epizode videoserijala *Vođenje*, posvećene izložbi *Uvek može surovije Daniela Kovača* u galeriji Remont.

Analiza umjetničkog djela edukacija je s mladima realizirana pod vodstvom slobodne kustosice, publicistkinje i urednice **Barbare Borčić**, u okviru *Škole za suvremenu umjetnost* koju organizira

SCCA-Ljubljana. Fokusrajući se na izložbu *Tugo Šušnik: Quasimodo (1971 – 2017)* u ljubljanskoj Mestnoj galeriji, rad s polaznicima usmjerio se na popunjavanje praznine u teorijskoj i kritičkoj refleksiji, poticanje pisanja o suvremenim umjetničkim praksama, upoznavanje s novim kritičkim diskursima i metodama čitanja i historizacije suvremene umjetnosti.

U okviru SCCA-ove *Škole* realizirana je i edukacija *Kritika vizualnih umjetnosti* pod vodstvom kustosa i kritičara **Mihe Kelemine**, a bila je fokusirana na izložbu *Nekaj minut kasnije (Nekoliko minuta kasnije)*. Polaznici su se na njoj upoznavali s različitim žanrovima kritičkoga pisanja i razvijali spisateljske i analitičke vještine nužne za kritičarski rad.

U prostorijama SCCA-Ljubljane, 10. i 11. listopada održala se radionica izvedbenog predavanja [lecture performance] pod vodstvom njemačkom umjetnika **Maxa Graua**. Radionica je obuhvaćala upoznavanje studenata s poviješću tog specifičnog, graničnog umjetničkog oblika, kao i s problemom njegovog teorijskog i terminološkog definiranja. Drugi dan radionice polaznici su razrađivali svoje izvedbe polazeći od vlastitih tekstova te kroz grupni rad nastojali razviti strategije pristupanja izvedbenoj situaciji.

Razvoj publike

Razvoj publike provodimo tako da našu primarnu publiku - mlade - postavljamo u središte tih programa, te proširujemo opseg dosadašnjih aktivnosti. Smatramo važnim mladima svih socijalnih, klasnih i zdravstvenih pozadina omogućiti stjecanje alata za uspostavljanje komunikacije sa suvremenim umjetničkim i kulturnim praksama, kao i ovladavanje tehnikama njihova razumijevanja i interpretacije. Kao metodu za okupljanje zainteresiranih sudionika u tematskim raspravama i razvoj kritičke i aktivne zajednice provodimo čitateljske kružoke čiji su fokusi suvremena umjetnost i nezavisna kultura.

Iskorak je učinjen kroz aktivnost Kviz-o-rame u čijoj smo organizaciji samu formu kviza koristili kao metodu širenja publike. Među sudionicima kvizova bilo je čitatelja portala Kulturpunkt, korisnika Kurzivovih drugih programa, ali i ljudi koji su ovom prilikom po prvi put došli u kontakt s našom udrugom.

Kurzivova Kviz-o-rama razvija zapostavljene didaktičke potencijale forme kvizova. Stoga je u realizaciji poseban naglasak bio postavljen na kulturu kao emancipacijski faktor u društvu, a publika je bila animirana i informirana kroz zabavu ne samo kao pasivni promatrači već i kao aktivni sudionici u kulturno-umjetničkim procesima. Kviz-o-rama je koncipirana oko ključnih područja kulturne proizvodnje (književnost, film, glazba, vizualne i izvedbene umjetnosti te popularna kultura), s odmakom od trivijalnog.

Suvoditelj ove aktivnosti je Kulturpunktov dugogodišnji zaposlenik, a sada vanjski suradnik Vatroslav Miloš. Koautorica pitanja i suvoditeljica kvizova je i Lana Pukanić, jedna od osnivačica i urednica portala Muf i portala Krilo.

Prva Kviz-o-rama realizirana je u ožujku u Šesnaestici, feminističkom društveno-kulturnom prostoru u Ozaljskoj 16 koji vodi K-Zona, dok je druga organizirana u dvorištu ispred Močvare. I dok su u prvoj prevladavale feminističke teme, a fokus bio na ženskom stvaralaštvu, druga se Kviz-o-rama fokusirala na kulturne, umjetničke i društvene prakse, posebno glazbu, koje su obilježile domaću, ali i svjetsku nezavisnu kulturnu scenu koje je Močvara važan dio. Rujanski kviz realiziran je u Studentskom centru u suradnji s Ganz novim festivalom Kulture promjene. Kako je riječ o jednom od najživljih prostora inovativne i eksperimentalne kulture koji je u to vrijeme bio na udaru sanacijske politike, i sam kviz bio je tematski usmjeren na evokaciju razvojnog puta i utjecaja Kulture promjene, ali i aktualna događanja i udar na nezavisnu kulturnu scenu. Posljednjim kvizom vratili smo se u prostor K-zone Šesnaesticu i s raznolikim pop-kulturnim setom pitanja završili kvizaški ciklus. Vidljivost i interes za buduće kvizove smo osigurali i kroz uključivanje partnera koji su dijelili nagrade pobjedničkim timovima, a to su nakladničke kuće Sandorf i Fibra, Zagreb Film Festival/ kino Europa, knjižara i antikvarijat Što čitaš?, Centrar za ženske studije, Super Uho i Tjedan suvremenog plesa. Odgovorna osoba ove aktivnosti je Martina Kontošić, asistentica koordinatorice i voditeljice projekata.

Suradnje i partnerski odnosi

Kurziv je član nekoliko lokalnih, nacionalnih i regionalnih platformi i saveza udruga poput **Operacije grad** i **Kooperative** te surađuje s brojnim organizacijama nezavisne kulturne scene, ali i organizacijama angažiranim na temama obrazovanja, ljudskih prava i demokratizacije.

Kurziv je u 2018. bio nositelj regionalne platforme *Svijet oko nas – metamorfoza kritike u regiji* u sklopu koje realiziramo niz aktivnosti kako u Zagrebu, tako i u zemljama regije u suradnji sa **SEEcultom** iz Srbije, **SCCA** iz Slovenije i **Kontrapunktom** iz Makedonije, a suradnju nastavljamo i u 2019. godini.

S partnerima iz Španjolske, Nizozemske, Poljske, Francuske, Švedske, Turske i Velike Britanije, u 2017. i 2018. sudjelovao je u projektu **Europske kulturne fondacije** *Displaced in Media* podržanog kroz program **Erasmus +**. S ostalim članicama ove platforme, Kurziv se 2018. priključio **ARTECC-u**, međunarodnoj mreži posvećenoj razvoju kritičke kulture, interdisciplinarnom proučavanju kritike te produkciji alata, pristupa radu i publikacija usmjerenih na institucije, medije, praktičare i kreatore politika. Uspješna suradnja nastavljena je i u novom dvogodišnjem projektu *MediActivism*, također podržanom kroz **Erasmus +**.

Kao partneri smo u prosincu 2018. krenuli u realizaciju projekta *Svi za Pogon, Pogon za sve!*, financiranog u sklopu **Europskog socijalnog fonda**. Projekt ima za cilj unaprijediti postojeći model

upravljanja Pogonom uključujući u obrazovne, istraživačke, kulturne i promotivne aktivnosti, sve one koji Pogonom upravljaju i/ili ga koriste. Nositelj projekta je **Savez udruga Operacija grad**, a uz **POGON - Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade**, na projektu kao partneri sudjeluju **Grad Zagreb** i **Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva**. Projekt se provodi od 1. prosinca 2018. do 30. studenog 2020.

Također smo intenzivno radili na razvoju i povećanju prihoda od samoprihodovanja kroz provedbu kampanja, medijska pokroviteljstva te razvoj oglašivačke djelatnosti kroz koju smo ostvarili suradnju s Uredom za Udruge, Restartom, T-comom i Visokom poslovnom školom Zagreb.

Kurziv je i pridruženi član europske mreže časopisa u kulturi **Eurozine** čijem smo okupljanju, pod nazivom *Mind the gap. Illiberal democracy and crisis of representation (29th European Meeting of cultural Journals)* prisustvovali od 2. do 4. studenog u Alte Schmiede Kunstverein u Beču.

Programne udruge u 2018. godini podržavali su Zaklada Kultura nova, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske te Grad Zagreb.

Rad portala Kulturpunkt.hr u 2018. podržavali su: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske; Grad Zagreb; Hrvatski audiovizualni centar; Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (AEM).

